

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΙΑΜΜΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
3^ο ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

28 Μαρτίου 2014, Hilton Park, Λευκωσία

Αξιότιμοι Αρχηγοί & Εκπρόσωποι των Κοινοβουλευτικών κομμάτων,

Έντιμοι Κύριοι Υπουργοί,

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Είναι η τρίτη χρονιά που καλούμαστε να συζητήσουμε θέματα ενεργειακής στρατηγικής και ευχαριστώ τους οργανωτές IENE και FMW για την πρόσκλησή τους. Ξεκινώντας από την αρχαία λέξη «Συμπόσιο» που χρησιμοποιούν οι οργανωτές, αντί της συνήθους λέξης Συνέδριο, να μου επιτρέψετε φέτος να ακολουθήσω μια διαφορετική προσέγγιση στην ομιλία μου, εφόσον τα γνωστά για τερματικό υδροποίησης, κρατική εταιρεία, εθνικό ταμείο υδρογονανθράκων και ενεργειακό διάδρομο προς την Ευρώπη τα είπαμε τα δυο προηγούμενα χρόνια. Με τη φετινή μου προσέγγιση, αξιοποιώντας την πιο χαλαρή και φιλοσοφική διάθεση που προκαλεί η λέξη «Συμπόσιο», θα αποπειραθώ να θέσω το δάκτυλο επί τον τύπο των ήλων, αντικρίζοντας με κριτική και αιρετική διάθεση τα θέματα ενεργειακής στρατηγικής.

Η διαμόρφωση ενός Μακροχρόνιου Ενεργειακού Στρατηγικού Σχεδιασμού με κεντρικό άξονα τον Οδικό Χάρτη μέχρι το 2050, είναι απαραίτητη σε κάθε Κράτος Μέλος της ΕΕ. Ενός σχεδιασμού που θα καλύπτει όλες τις πτυχές της ενεργειακής στρατηγικής στον ηλεκτρισμό, το φυσικό αέριο, τις μεταφορές και την οικονομία. Μιας Στρατηγικής που θα καλύπτει με διαφάνεια και επάρκεια τα θέματα ανταγωνιστικότητας, περιβάλλοντος, κλιματικής αλλαγής, ανανεώσιμων πηγών και αιεφόρου ανάπτυξης, ενεργειακής αποδοτικότητας και ασφαλούς

εφοδιασμού της χώρας. Για την Κύπρο θα πρέπει να περιλαμβάνει και το μείζον ζήτημα της βέλτιστης αξιοποίησης των υδρογονανθράκων στην ΑΟΖ της χώρας.

Πρέπει να είμαστε ειλικρινείς. Διαχρονικά, εδώ και πολλά χρόνια, είχε διαπιστωθεί από όλους τους εμπλεκόμενους, Βουλή, πολιτικές δυνάμεις και σχετικούς με την ενέργεια οργανισμούς, ότι δεν είχε εκπονηθεί από το Κράτος ένας επιστημονικά διαμορφωμένος, ζωντανός, δυναμικός και υπό τακτική επανεξέταση μακροχρόνιος εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός. Αντικειμενικά κρίνοντας, και ανεξάρτητα από την πολύ σημαντική πρόοδο στη διαχείριση των υδρογονανθράκων, εξακολουθεί να απουσιάζει και σήμερα από το Κράτος μας ένας ολοκληρωμένος, συγκροτημένος και δημοσιευμένος ενεργειακός σχεδιασμός.

Η απουσία μιας ολοκληρωμένης και δημοσιευμένης με διαφάνεια ενεργειακής στρατηγικής, οδήγησε κατά καιρούς το Κράτος στη λήψη πολιτικών αποφάσεων, που δεν ήταν πάντοτε οι ορθότερες. Για να είναι ορθή και δίκαιη μια πολιτική απόφαση, ιδιαίτερα σε θέματα ενέργειας, θα πρέπει μέσα από ένα ανοικτό διάλογο να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες, τεχνοκρατικοί και πολιτικοί. Θα πρέπει να ακούγεται και η άλλη άποψη, διότι και δίκαιο να έχει κάποιος, αν αποφασίζει μόνος χωρίς να ακούει την αντίθετη άποψη θα βρεθεί στο τέλος εν αδίκω. Εδώ είναι που έχει μεγάλη σημασία ο ρόλος των τεχνοκρατών, που χωρίς προκατάληψη, με ορθολογισμό και χωρίς επηρεασμό της γνώμης τους από πολιτικές κατευθύνσεις, θα πρέπει να τοποθετούνται ευθαρσώς, στηριγμένοι μόνο στις τεκμηριωμένες τεχνοοικονομικές τους αναλύσεις. Ιδιαίτερα, αν λάβουμε υπόψη αυτό που λέει ο σύγχρονος μεγάλος Έλληνας φιλόσοφος Κορνήλιος Καστοριάδης, ότι η πολιτική ανήκει στο χώρο της *δόξας* και όχι της *επιστήμης*. Εξαιτίας αυτού, οι πολιτικοί στη λήψη πολιτικών αποφάσεων, λαμβάνουν υπόψη κατά κανόνα τη βραχυπρόθεσμη προοπτική των επόμενων εκλογών, στοχεύοντας στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, γι'αυτό και οι τεχνοκράτες που ανήκουν στο χώρο της επιστήμης, θα πρέπει να είναι διπλά προσεκτικοί ιδιαίτερα όταν πλησιάζουν εκλογές.

Θα αναφέρω χωρίς φόβο κάποια παραδείγματα αμφισβητούμενων πολιτικών αποφάσεων που λήφθηκαν κατά καιρούς.

Το 1993 ή 1994, αν δεν κάνω λάθος, λήφθηκε πολιτική απόφαση για τις δυο πρώτες Μονάδες του Βασιλικού να κατασκευαστούν για χρήση άνθρακα αλλά να καίνε μαζούτ, με ένα σημαντικό ποσό να δαπανάται χωρίς να αξιοποιηθεί ποτέ. Σήμερα δαπανάται άλλο ποσό για να μπορούν να καίνε φυσικό αέριο. Το 2001, ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη διαγωνισμός για τις Μονάδες 3 & 4 του Βασιλικού, με πολιτική απόφαση η Μονάδα 4 άλλαξε τεχνολογία και έγινε συνδυασμένου κύκλου επειδή το Κράτος θα έφερνε μέχρι το 2008 φυσικό αέριο. Τώρα υπάρχει στο Βασιλικό εγκατεστημένη και η Μονάδα 5, χρησιμοποιούν και οι δύο Μονάδες ακριβό πετρέλαιο ντίζελ αλλά η εισαγωγή φυσικού αερίου εκκρεμεί ακόμα. Δεν θα αναφερθώ σε σειρά άλλων αποφάσεων που λαμβάνονταν και διαφοροποιούνταν στη συνέχεια.

Το γεγονός της μη ύπαρξης δημοσιευμένης εθνικής στρατηγικής, αφήνει χώρο δράσης σε οργανωμένα συμφέροντα που ενδιαφέρονται μόνο για το δικό τους βραχυπρόθεσμο κέρδος. Θα αναφέρω εδώ την έντονη αντίδραση που παρατηρήσαμε το 2010, όταν η ΡΑΕΚ, στα πλαίσια του καθήκοντός της για προστασία των καταναλωτών, εισηγήθηκε μείωση των επιδοτήσεων για φωτοβολταϊκά που τότε έπαιρναν ταρίφα 34 σεντ ανά κιλοβατώρα. Έγινε ολόκληρος πόλεμος με δηλώσεις στην αίθουσα τύπου της Βουλής, ότι στραγγαλίζουμε δήθεν τα φωτοβολταϊκά. Η αγορά μας δικαιώσε και σήμερα υλοποιούνται φωτοβολταϊκά πάρκα με τιμή κάτω από δέκα σεντ ανά κιλοβατώρα.

Ειδικά μετά τον εντοπισμό υδρογονανθράκων στην ΑΟΖ της Κύπρου, το Δεκέμβρη του 2011, βλέπουμε να έχουν αυξηθεί δραματικά και κατακόρυφα οι «ειδικοί» σε θέματα ενέργειας, οι αναλυτές γεωστρατηγικής που γνωρίζουν ξαφνικά τα πάντα. Έχει κυριαρχήσει δυστυχώς στη δημόσια συζήτηση και στα ΜΜΕ, περισσότερο ο λόγος της ημιμάθειας αντί του ορθολογισμού που στηρίζεται στην τεχνογνωσία και την επιστημονική κατάρτιση. Βλέπουμε αναλύσεις και συγκρίσεις ανόμοιων έργων. Ένα βασικό παράδειγμα, είναι η ατεκμηρίωτη σύγκριση που γίνεται μεταξύ του Τερματικού υδροποίησης που αποτελεί τον κύριο μακροχρόνιο στρατηγικό στόχο του Κράτους για εξαγωγές φυσικού αερίου, και ενός πιθανού αγωγού προς την αγορά της Τουρκίας, που μπορεί να γίνει μόνο μετά τη λύση του Κυπριακού και αποκλειστικά με εμπορικούς όρους και δεδομένου ότι θα υπάρχουν διαθέσιμες ποσότητες φυσικού αερίου. Το αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι να δημιουργείται σύγχυση στο λαό για το τι είναι ορθό, εφικτό, και προς όφελος της χώρας.

Ειδικά στον τομέα του ηλεκτρισμού, που αντιμετωπίζει τα τελευταία δύο χρόνια μια άνευ προηγουμένου συρρίκνωση με σημαντική μείωση της κατανάλωσης πέραν του 20%, στο παρόν στάδιο αυτό που είναι απαραίτητο είναι η ισχυρή και αποτελεσματική ρύθμιση, με αποκλειστικό γνώμονα τη βέλτιστη αποδοτικότητα προς όφελος των καταναλωτών. Επιπλέον, η επικέντρωση στην επιτυχία της προσπάθειας για εισαγωγή φθηνότερου καυσίμου που θα οδηγήσει σε μείωση των τιμών. Σε κάθε βήμα οδηγός πρέπει να είναι το αρχαίο γνωμικό «Παν μέτρον άριστον». Οι πιθανές βεβιασμένες επιλογές, κάτω από το άγχος που προκαλεί η οικονομική κρίση, χωρίς την απαραίτητη οικονομική ανάλυση από το Κράτος, θα έχουν μακροπρόθεσμα αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία. Τις τελευταίες εβδομάδες είδα πολλά δημοσιεύματα για προγραμματιζόμενες επενδύσεις στον ηλεκτρισμό που θα ξεπερνούν λέγεται το ένα δισεκατομμύριο ευρώ. Και διερωτώμαι. Μήπως δεν αντιλαμβάνομαι πλέον τα θέματα ενέργειας και τις βασικές αρχές οικονομικής ανάλυσης; Άλλα δημοσιεύματα, που κάνουν αναφορές σε υπολογισμούς για το κόστος παραγωγής, με κάνουν να σκέφτομαι μήπως άλλαξαν οι νόμοι της θερμοδυναμικής επιστήμης χωρίς να το έχω αντιληφθεί.

Κυρίες και Κύριοι,

Για να πετύχουμε το καλύτερο για τον τόπο μας, χρειάζεται η συνδρομή όλων, επειδή κανείς δεν είναι από μόνος του παντογνώστης. Ας συμβάλουμε σε ένα νηφάλιο, τεχνοκρατικό και επιστημονικά τεκμηριωμένο διάλογο μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, στηριγμένο ιδιαίτερα στον αλληλοσεβασμό.

Πολύτιμο βοήθημά μας, είναι η κληρονομιά των Αρχαίων Ελλήνων οι οποίοι στη λήψη πολιτικών αποφάσεων είχαν δυο βασικές σχολές σκέψης, των Σπαρτιατών και των Αθηναίων, όπως μας τις μεταφέρει ο ίδιος φιλόσοφος που ανέφερα προηγουμένως. Οι Σπαρτιάτες, που δεν διακρίνονταν για τη συλλογική τους σκέψη, είχαν ως κύριο σκοπό τη διαφύλαξη των υπάρχόντων τους και χαρακτηρίζονταν από υπεροψία που οδηγούσε σε παράτολμες ενέργειες. Οι Αθηναίοι μέσα από την άμεση και συμμετοχική δημοκρατία, φιλοσοφούν, δηλ. αγαπούν τη σοφία και τη γνώση. Με την από κοινού σκέψη τους, γίνονταν καινοτόμοι και δημιουργικοί και επινοούσαν συνεχώς νέα μέσα δράσης και στη συνέχεια επιχειρούσαν με τη μεγαλύτερη δυνατή τόλμη αυτά που αποφάσιζαν μετά από σκέψη.

Η επιλογή της σχολής σκέψης που ταιριάζει στην περίπτωση μας είναι κατά τη γνώμη μου προφανής, αν θέλουμε να αποφευχθούν λάθη του παρελθόντος και να σχεδιαστεί στρατηγική με προοπτική, που θα μετατρέψει την Κύπρο σε γέφυρα μεταξύ Ευρώπης και των Κρατών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Συγχαίρω ξανά τους οργανωτές, ευχαριστώ για την προσοχή σας και ελπίζω οι σκέψεις μου να συμβάλουν έστω και λίγο στον προβληματισμό που θα αναπτυχθεί στη συνέχεια.

Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ)